

EAPC - Aprofundim en el procediment administratiu i en el funcionament de les administracions públiques

Còmput de terminis. Criteris doctrinals

05-12-2024

Com a continuació de l'apunt anterior, [Còmput de terminis. Criteris jurisprudencials](#), avui comentaré alguns criteris doctrinals rellevants de la Comissió Jurídica Assessora sobre el còmput del termini de prescripció en determinats procediments de responsabilitat patrimonial. Tots els dictàmens citats es poden trobar al [Cercador de dictàmens](#) del Portal Jurídic de Catalunya.

1. A partir de quin dia es compta el termini de prescripció? ("dies a quo")

Com a regla general, l'article 67.1 de la LPAC estableix que el dret a reclamar per responsabilitat patrimonial prescriu al cap d'un any que s'hagi produït **el fet o l'acte que motivi la indemnització o que se'n manifesti l'efecte lesiu**. En cas de danys de caràcter físic o psíquic a les persones, el termini comença a computar des de **la cura o la determinació de l'abast de les seqüeles**. Vegem-ne una mostra.

2. Casuística sobre el "dies a quo"

2.1 Dany derivat de la mort d'una persona

a) **Data de la defunció**: "En el cas objecte de dictamen, el dany és la mort de la pacient, i és, per tant, la data de la defunció la que constitueix el *dies a quo* del còmput del termini prescriptiu (dictàmens 266/2020, 139/2021 i 264/2022, entre d'altres), sense que constin circumstàncies posteriors a tenir en compte." ([Dictamen 309/2022](#)).

b) **Data de l'autòpsia definitiva**: "Ara bé, la part reclamant considera que, fins que no li van notificar el resultat de l'autòpsia practicada a la pacient, no va tenir coneixement de la falta de diligència per part del centre sanitari [...]. El còmput de prescripció s'ha d'iniciar en el moment en què el perjudicat té coneixement de la lesió i de la seva antijuridicitat, i, en el present cas, els familiars de la víctima van tenir coneixement de la presumpta antijuridicitat del dany en el moment de conèixer les causes de la mort." ([Dictamen 238/2014](#)).

c) **Data d'un informe mèdic posterior a l'autòpsia:** “A més, si es té en compte que la família va conèixer el diagnòstic de [...] amb posterioritat, en concret, amb l'informe de l'anàlisi histopatològica [...], sol·licitat pel metge forense que havia efectuat l'autòpsia, i que les reclamants basen, en part, l'existència de l'error de diagnòstic del Servei d'Urgències en els resultats d'aquesta anàlisi, es pot concloure que no va ser fins a aquesta data –18 de desembre de 2014– que les reclamants van relacionar causalment la mort del pacient amb el funcionament del servei sanitari, requisit bàsic perquè neixi la pretensió de responsabilitat patrimonial.” ([Dictamen 328/2016](#)).

2.2 Dany corporal. Lesions temporals o permanents

a) **Informe de l'alta mèdica hospitalària o de l'alta mèdica definitiva:** “A parer d'aquesta Comissió Jurídica Assessora, i d'acord amb el criteri de l'ICAM, la manifestació de l'efecte lesiu estava clarament determinada en la data d'alta de la intervenció [quirúrgica], el 27 d'abril de 2018, tot i els controls efectuats a continuació amb el Servei de COT de l'Hospital C per detectar una possible recidiva de la patologia tumoral.” ([Dictamen 208/2021](#))

b) **Informe assistencial en què s'identifiquen les seqüeles:** “Per consegüent, en el cas que s'analitza, el *dies a quo* s'ha de fixar en l'informe mèdic de 7 d'octubre de 2019, que descriu amb precisió les seqüeles resultants de l'accident, de manera que la reclamació presentada el 21 de desembre de 2020 és intempestiva.” ([Dictamen 154/2022](#))

c) **Data de coneixement de l'abast de la lesió corporal:** “En el cas que s'examina, el fet que a la interessada, després de rebre l'alta del tractament de rehabilitació per part del traumatòleg, en la visita de control següent, li fos lliurat un informe escrit per acreditar les seqüeles que patia, no impedeix arribar a la conclusió que la pacient estava totalment informada que ja no es recuperaria més de la lesió permanent que presentava des del [...].” ([Dictamen 222/2023](#)) d)

Tractaments simptomàtics, control evolutiu de les seqüeles i tractaments de rehabilitació: “A fi de determinar el *dies a quo* en el cas que s'examina, és rellevant destacar que l'existència de visites i proves mèdiques posteriors en relació amb el dany no implica necessàriament que aquest estigui encara pendent d'estabilització. Cal analitzar si, en el cas concret, aquestes assistències són de tipus curatiu o si, altrament, tracten de disminuir els símptomes d'un dany que no es preveu mèdicament que millori. Per exemple, en el Dictamen 234/2016, la Comissió va considerar prescrita l'acció, sens perjudici de constatar que el dolor generat per la neuràlgia del trigemin va requerir tractament mèdic per millorar-ne els símptomes. [...] Aquesta Comissió constata que en el cas que s'examina no s'evidencia cap evolució clínica i cap tractament efectiu dirigit a la curació del problema que generava el dolor intercostal del pacient que permetin considerar que aquest dany no estava estabilitzat en la data en què es va donar l'alta mèdica [...].” ([Dictamen 284/2018](#))

“Pel que fa al seguiment de la rehabilitació, en aquest cas no té una incidència a l'hora de determinar el *dies a quo*, en la mesura en què l'abast de la lesió ja s'havia estabilitzat” ([Dictamen 208/2021](#)).

e) **Resolucions de reconeixement de discapacitat o invalidesa:** “[...] la Comissió s'ha pronunciat reiteradament en el sentit de no acceptar les resolucions de reconeixement d'incapacitats per fixar el *dies a quo*, atès que l'objecte d'aquests actes és declarar el grau d'incapacitat que l'interessat presenta en el moment en què se'n sol·licita el reconeixement, i no acreditar el moment en què s'objectiven els danys o l'abast de les seqüeles (dictàmens 20/2019 i

172/2020). Només excepcionalment, davant la manca d'elements més aclaridors en l'expedient tramès i en danys amb evolució en què la determinació de les seqüeles o l'estabilització d'aquests era incerta, aquesta Comissió Jurídica Assessora ha adoptat com a *dies a quo* la data de la resolució de declaració d'incapacitat (dictàmens 7/2009 i 365/2015)." ([Dictamen 199/2021](#))

2.3 Manifestació de l'efecte lesiu d'altres accions o omissions administratives

"El termini a partir del qual es computa l'any a efectes de prescripció, no pot ser –com pretén la proposta de resolució– la data 'del fet que va motivar la indemnització' [és a dir el dia [...] en què es va produir l'exhumació de les restes dels familiars dels reclamants], sinó que en realitat és la **data 'en què se'n va manifestar l'efecte lesiu'** [...] [és a dir el dia en què els reclamants, amb la seva visita al cementiri, en van tenir consciència]." ([Dictamen 332/2000](#))

2.4. Danys continuats

a) **Dany derivat de la separació de familiars:** "[...] sovint, però, aquesta Comissió ha considerat que la reclamació per dany moral per la privació de la guarda i la convivència familiar constitueix un supòsit de danys continuats que es perllonguen mentre roman la situació de separació dels menors dels seus progenitors (dictàmens 10/2018 i 189/2018) i ha establert que el *dies a quo* cal establir-lo en la data en què es deixa sense efecte la declaració de desemparament (Dictamen 251/2009) o es reintegra els menors a la família (Dictamen 189/2018) o, en una altra versió, la data en què es restitueix als progenitors la potestat parental (Dictamen 130/2016), sense que decisions judicials posteriors al moment en què les mesures ja s'han extingit tinguin l'efecte d'alterar el fet que els menors ja havien estat restituïts a la família abans del seu pronunciament, com succeeix en el cas present." ([Dictamen 149/2021](#))

b) **Situacions d'assetjament:** "La Comissió també ha entès, a propòsit dels danys derivats de situacions d'assetjament, que aquests no són danys continuats (veg. els dictàmens 61/2010, 409/2010, 297/2021, entre d'altres). D'acord amb el Dictamen 61/2010, cal atendre no al concepte de dany continuat, sinó al moment en què aquest conjunt de comportaments en manifesten l'efecte lesiu. Això és degut al fet que, en aquest cas, no hi ha un succés inicial amb efectes lesius que s'agreugen d'una manera gradual en el temps (dany continuat), sinó un seguit de fets que, conjuntament considerats, poden ser constitutius d'assetjament psicològic en l'àmbit laboral. Per aquest motiu, per tal de determinar la data d'inici del còmput del termini de prescripció, cal atènyer-se a la data de manifestació de l'efecte lesiu d'aquest conjunt d'actes. La Comissió Jurídica Assessora, en aquests tipus d'expedients, ha aplicat la doctrina que vincula l'inici del termini de prescripció a la cognoscibilitat del dany pel reclamant, la qual cosa li permet valorar l'abast i la transcendència dels perjudicis susceptibles de rescabament (Dictamen 131/2017, amb citació del Dictamen 349/2015)." ([Dictamen 245/2022](#))

c) **Inactivitat de l'Administració:** "En tractar-se d'uns danys derivats de la inactivitat de l'Administració, aquests no queden determinats d'una manera definitiva fins que l'Ajuntament no prengui una decisió quant a la paralització efectiva de les activitats efectuades al bar restaurant i l'escenari. A partir d'aquest moment, es podria entendre que els danys cessen i, per tant, començaria a comptar el termini per interposar la reclamació de responsabilitat patrimonial (Dictamen 71/2019)." ([Dictamen 11/2023](#))

2.5 Altres danys permanents

a) **Frustració de l'expectativa d'obtenir un nou habitatge:** “En el supòsit que s’analitza tot indica que el *dies a quo*, com assenyalava l’òrgan instructor, podria situar-se l’1 d’abril de 2013, data en què s’hauria constatat definitivament l’incompliment del trasllat de la caseta, atès que és en aquesta data quan els reclamants van subscriure el contracte de lloguer d’un nou habitatge.”

([Dictamen 98/2017](#))

b) **Funcionament deficient del servei de clavegueram:** “Conclòs que el dany al·legat té aquest caràcter permanent, el *dies a quo* a l’efecte del còmput de la prescripció de l’acció és, en aquest cas, la data en què es produeix el dany i en què ja es pot quantificar la lesió d’una manera definitiva. D’acord amb el que s’ha exposat, i prenent la data més favorable a la reclamant, cal fixar el *dies a quo* en el 30 de juliol de 2018, moment en què no només havien finalitzat les obres de l’Ajuntament que la reclamant considera un perjudici, sinó que, com s’ha dit, li havien traslladat un informe tècnic en què s’afirmava que les obres municipals eren correctes. És així que el temps transcorregut entre el 30 de juliol de 2018 i el 26 d’abril de 2021, data en què la reclamant va presentar l’escrit de reclamació de responsabilitat patrimonial davant de l’Ajuntament, supera amb escreix el termini establert legalment per l’article 67.1 de la LPAC [...].”

([Dictamen 9/2023](#))

c) **Error administratiu de l’Administració de justícia:** La Comissió s’ha pronunciat en diverses ocasions sobre si s’ha d’apreciar o no l’existència de dany continuat. Si es tracta d’un dany continuat, el termini d’un any per interposar la reclamació resta obert, i no prescriu l’acció. Si es tracta d’un dany permanent, el *dies a quo* seria la data en la qual es produeix el dany, en què ja es pot quantificar la lesió d’una manera definitiva, que en aquest cas seria el moment en el qual es va formalitzar la fitxa de situació processal penal de l’intern." ([Dictamen 288/2023](#))

3. La interrupció del termini de prescripció

3.1 Les actuacions penals

“En casos com el present, en què s’ha seguit unes diligències penals, és doctrina consolidada d’aquesta Comissió que, d’acord amb l’article 121-14 del Codi civil de Catalunya, **les diligències penals seguides pels mateixos fets que motiven la reclamació per danys interrompen la prescripció, si en el moment de l’exercici de l’acció penal no havia transcorregut el termini anual per exercir l’acció administrativa, i que la interrupció de la prescripció determina que comenci a córrer de nou i completament el termini anual.**” ([Dictamen 193/2024](#))

“És igualment doctrina consolidada d’aquest òrgan que la data de la notificació de la resolució que posa fi al procediment penal té la consideració de dia inicial o *dies a quo* del termini de prescripció de l’acció de responsabilitat.” ([Dictamen 239/2023](#))

Les notificacions a tenir en compte per fixar el *dies a quo* són:

- Interlocutòria del jutjat d’instrucció, de sobreseïment provisional i arxivament de les actuacions (dictàmens 40/2020 –es comenta la diferència entre sobreseïment penal provisional i definitiu–, i 239/2023).
- Interlocutòria de l’Audiència Provincial, confirmatòria de l’arxivament de les actuacions (dictàmens 69/2023 i 95/2021).
- Interlocutòria d’aclariment de la sentència dictada en el recurs d’apel·lació (Dictamen 224/2018).

3.2 Procediments civils anteriors

“A criteri d’aquesta Comissió, **les accions civils anteriors no van interrompre el termini de prescripció** i, en conseqüència, l’acció hauria prescrit. L’article 121-12 de la Llei 29/2002, de 30 de desembre, que aprova la primera llei del Codi civil de Catalunya, disposa que la interrupció de la prescripció és eficaç si l’acte que la interromp s’efectua davant el subjecte passiu de la pretensió abans que es consumeixi la prescripció.” ([Dictamen 225/2022](#) i també el [Dictamen 173/2021](#))

3.3 Actuacions anteriors davant la mateixa administració contra la qual es reclama

“Per tal que es pugui apreciar que els escrits, burofaxos, telegrames o altres comunicacions formulades via correu administratiu interrompen el termini de prescripció de l’acció, s’han de complir els **requisits següents**: a) Del contingut de l’escrit o escrits s’ha de derivar la voluntat d’iniciar una acció de rescabament, per tal de produir eficàcia interruptora, encara que no reuneixi tots els requisits d’una reclamació correcta; b) La virtualitat dels escrits de cara a l’eficàcia interruptora s’ha d’interpretar conformement als principis de bona fe i d’interdicció de l’abús de dret, de manera que precedeixin una reclamació imminent o, almenys, deduïda en temps raonable; c) És possible acceptar aquesta eficàcia quan s’apreciïn motius obstaculitzadors a la presentació de la reclamació, i d) La seguretat jurídica es veuria conculcada si s’admetés una interrupció *sine die* de la prescripció, mitjançant la tramesa d’escrits successius (entre d’altres, dictàmens 242/2017 i 85/2017).” ([Dictamen 307/2018](#))

4. La suspensió del termini de prescripció

“Addicionalment, cal tenir en compte que, d’acord amb la disposició addicional tercera del Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es va declarar l’estat d’alarma per la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19, modificat pel Reial decret 465/2020, de 17 de març, **es van suspendre els terminis de prescripció i caducitat** durant la vigència del Reial decret o de les seves pròrrogues. Aquesta disposició va ser derogada, amb efectes d’1 de juny de 2020, per l’apartat segon de la disposició derogatòria única del Reial decret 537/2020, de 22 de maig, pel qual es prorroga l’estat d’alarma declarat pel Reial decret 463/2020, de 14 març, publicat al Butlletí Oficial de l’Estat de 23 de maig de 2020, l’article 10 del qual va preveure que, amb efectes des del 4 de juny de 2020, s’aixecava la suspensió dels terminis de prescripció i caducitat de drets i accions. D’acord amb aquesta normativa, el còmput dels terminis de prescripció es va suspendre el 14 de març de 2020 i no es va reprendre fins al 4 de juny de 2020, de manera que **va estar suspès durant 82 dies naturals**. Tal com aquesta Comissió va assenyalar en el Dictamen 243/2020, d’acord amb la Sentència de 21 de gener de 2016, de la Sala Contenciosa Administrativa, Secció Tercera, del Tribunal Suprem (ECLI:ES:TS:2026:74), quan se suspèn el còmput del termini fixat per mesos i posteriorment se n’aixeca la suspensió, la resta del termini no esgotat **es computa en dies naturals**.” ([Dictamen 452/2024](#)).

5. Conclusions: quin dia finalitza el termini prescriptiu? ("dies ad quem")

5.1 Còmput d’un termini anual, de data a data

“La reclamació es va presentar el **28 de juliol de 2015** davant l’hospital i l’assistència mèdica que la part reclamant discuteix i la mateixa defunció del pacient es van produir el **28 de juliol de 2014**. Amb la contrastació d’aquestes dues dates n’hi hauria prou, com també ho ha considerat l’Administració en la proposta de resolució, per considerar temporània la reclamació.” ([Dictamen 328/2016](#))

5.2 Còmput en un supòsit de dany continuat

“En l’expedient objecte d’aquest Dictamen, es pot observar que **el presumpte dany es va produir d’una manera continuada des del 25 d’octubre de 2020 fins al 8 de maig del 2021**, aquest darrer dia inclòs, i que la reclamació es va presentar el **4 de maig de 2022**. Per tant, no s’ha produït la prescripció del dret a reclamar, i la sol·licitud és tempestiva.” ([Dictamen 249/2024](#))

5.3 Còmput amb interrupció per actuacions penals seguides pels mateixos fets pels quals es reclama

“D’acord amb la doctrina d’aquest òrgan consultiu i la jurisprudència del Tribunal Suprem, per tant, tenint en compte la darrera data esmentada, el **X de novembre de 2020** [desestimació del recurs d’apel·lació per part de l’Audiència Provincial], cal considerar que la reclamació, presentada el **29 de juliol de 2021**, és tempestiva, ja que es va presentar abans d’esgotar-se el termini d’un any establert legalment.” ([Dictamen 380/2024](#))

5.4 Còmput amb una suspensió legal

“Si no s’hagués produït cap suspensió del transcurs del termini de prescripció, el *dies ad quem* seria just un any després; però, com s’ha vist, aquest **va quedar suspès entre el 14 de març i el 4 de juny de 2020**, per la vigència de l’estat d’alarma, durant **82 dies naturals**, de manera que el *dies ad quem* inicial va quedar ampliat. En qualsevol cas, la reclamació s’ha de considerar tempestiva, ja que es va presentar el **23 de febrer de 2021**, abans de finalitzar el termini de prescripció anual, comptat des de la defunció de la pacient, el X de març de 2020, i ampliat 82 dies naturals.” ([Dictamen 452/2024](#))

Mònica Puig Campmany

Lletrada responsable de Serveis Jurídics Generals de la Comissió Jurídica Assessora